

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 215/2018-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť Okresného stavebného bytového družstva [REDACTED], [REDACTED], a 59 sťažovateľov, ktorých byty spravuje Okresné stavebné bytové družstvo [REDACTED], zastúpených prostredníctvom procesného zákonného splnomocnenia Okresným stavebným bytovým družstvom [REDACTED], právne zastúpených advokátkou [REDACTED], [REDACTED], advokátska kancelária, [REDACTED], vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 6 Cb 10/2008 z 3. apríla 2013, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Cob 90/2013 zo 4. marca 2014, uznesením Okresného súdu Trebišov sp. zn. 6 Cb 10/2008 z 23. mája 2014 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Cob 105/2014 z 27. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Okresného stavebného bytového družstva [REDACTED] a 59 sťažovateľov, vlastníkov bytov v bloku č. 19 na sídlisku [REDACTED] a v blokoch č. 924/57 a č. 924/58 na sídlisku [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2016 doručená sťažnosť (i) Okresného stavebného bytového družstva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo „sťažovateľ v prvom rade“), a (ii) 59 sťažovateľov, vlastníkov bytov v bloku č. 19 na sídlisku [REDAKOVANÉ] a v blokoch č. 924/57 a č. 924/58 na sídlisku [REDAKOVANÉ], zákonne procesne zastúpených podľa § 8b ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov Okresným stavebným bytovým družstvom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovatelia v druhom rade“), ktorou namietajú porušenie svojho procesného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd meritórnym rozsudkom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 Cb 10/2008 z 3. apríla 2013, meritórnym rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Cob 90/2013 zo 4. marca 2014, uznesením okresného súdu sp. zn. 6 Cb 10/2008 z 23. mája 2014 o trovách a uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Cob 105/2014 z 27. augusta 2014 o trovách, ktorými bolo rozhodnuté, že sťažovateľ v prvom rade musí zaplatiť dodávateľovi tepla dlh súvisiaci s odpojením sa od tohto dodávateľa, avšak sťažovateľ je presvedčený, že žalovaný nemal byť on, ale jednotliví vlastníci bytov.

1.1 Sťažovateľ v prvom rade, aby zvýraznil svoj právny názor, podal ústavnú sťažnosť aj v mene vlastníkov ako ich procesný zákonný zástupca. Ústavný súd týchto sťažovateľov označuje len prostredníctvom nehnuteľností, pretože pre účel prerokovania ústavnej sťažnosti to postačuje.

2. Sťažovateľ v prvom rade je bytovým družstvom, ktoré vykonáva správu domov a rozhodlo sa, že niektoré domy oddelí od dovtedajšieho dodávateľa tepla spoločnosti MIBYT, s. r. o. Medzi sťažovateľom a dodávateľom vznikol spor o výšku a moment splatnosti nákladov vyvolaných odpojením obytných blokov spravovaných sťažovateľom od zdroja tepla.

3. Okresný súd nariadil znalecké dokazovanie, z ktorého vyplynula nižšia než žalovaná suma, a preto spoločnosť MIBYT, s. r. o., čiastočne späťvzala žalobu a okresný súd v tejto časti konanie zastavil. Okresný súd neskôr napadnutým rozsudkom sp. zn. 6 Cb 10/2008 z 3. apríla 2013 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10 722,51 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,75 % zo sumy 7 171,83 eur od 15. decembra 2007 do zaplatenia a zo sumy 3 550,66 eur od 15. decembra 2007 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

4. Na odvolanie krajský súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 4 Cob 90/2013 zo 4. marca 2014 potvrdil prvostupňové rozhodnutie (Ide o prvé dve rozhodnutia uvedené v záhlaví. Tretie a štvrté napadnuté rozhodnutie sú nadväzujúce rozhodnutia o trovách, pozn.).

5. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. V dovolaní namietal nezákonnosť sudcu a vecnú správnosť meritórnych rozsudkov. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v konaní sp. zn. 5 Obdo 5/2015 vecne zaoberal otázkou zmätočného dôvodu podľa § 237 písmena g) Občianskeho súdneho poriadku (rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát) a v tejto časti dovolanie uznesením sp. zn. 5 Obdo 5/2015 zo 17. marca 2016 odmietol. Vecnou správnosťou rozsudku krajského súdu sa nezaoberal, pretože nejde o zmätočný dovolací dôvod. Uznesenie o dovolaní sťažovateľ nenapadol ústavnou sťažnosťou.

6. Sťažovateľ v prvom rade a sťažovatelia v druhom rade namietajú, že bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu, pretože vzhľadom na zákonné postavenie správcu bytov nemal byť vôbec žalovaný správca – sťažovateľ v prvom rade, ale žalovaní mali byť jednotliví vlastníci bytov. Z tohto dôvodu navrhli, aby ústavný súd sťažnosť prijal a v náleze takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa v 1/ rade Okresné stavebné bytové družstvo [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a sťažovateľov v 2/ rade na súdnu ochranu, zaručené čl. 46 odst. 1/, Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6, odst. 1/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trebišov, čís. kon: 6 Cb/10/2008, zo dňa 3. 4. 2013, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach čís. kon: 4 Cob/90/2013, zo dňa 4. 3. 2014, uznesením Okresného súdu Trebišov, čís. kon: 6 Cb/10/2008 zo dňa 23. 5. 2014 a uznesením Krajského súdu Košice, čís. kon: 4 Cob/105/2014 zo dňa 27. 8. 2014, porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu Košice, čís. kon: 4 Cob/90/2013 zo dňa 4. 3. 2014, rozsudok Okresného súdu Trebišov, čís. kon: 6 Cb/10/2008 zo dňa 3. 4. 2013, uznesenie Krajského súdu Košice, čís. kon. 4 Cob/105/2014 zo dňa 27. 8. 2014 a uznesenie Okresného súdu Trebišov, čís. kon: 6 Cb/10/008, zo dňa 23. 5. 2014, o trovách konania zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Trebišov na ďalšie konanie.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 i. f. zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto

možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

9. Podľa § 8b zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov je správca povinný vykonávať správu domu samostatne v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome a na ich účet a je oprávnený konať pri správe domu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom. Správca zastupuje v konaní na súde vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, proti ktorým smeruje návrh na začatie konania podaný prehlasovaným vlastníkom bytu a nebytového priestoru v dome, návrh na začatie konania o určenie platnosti zmluvy o výkone správy podaný iným vlastníkom bytu a nebytového priestoru v dome alebo návrh na začatie konania o zdržanie sa výkonu záložného práva alebo zákaz výkonu záložného práva podaný iným vlastníkom bytu a nebytového priestoru v dome; toto zastupovanie trvá, kým sa v konaní pred súdom nepreukáže rozpor záujmov správcu so záujmom zastupovaných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.

10. Podstatou veci je tvrdenie, že sťažovateľ v prvom rade ako správca bytov nemal byť vôbec žalovaný v konaní proti dodávateľovi tepla, a preto bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu. Sťažovatelia v druhom rade sa majú domáhať v podstate toho, aby boli žalovaní oni sami.

11. Ústavný súd vníma, že vzťah medzi správcou, vlastníkmi bytov a tretími osobami, zvlášť dodávateľmi tepla, je z hľadiska občianskeho práva zložitý, pretože v danom vzťahu sa prelínajú prvky zákonného (i) mandátového a (ii) komisného zastúpenia a zaslúžil by si bezpečnejšie judikátorne (ale aj zákonné – textuálne) zázemie (porov. GRAUSOVÁ, K. Rozsah zodpovednosti vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome vo vzťahu k tretím osobám. In: Bulletin slovenskej advokácie. 2012, č. 1 – 2, s. 13 – 25; VALACHOVIČ, M., GRAUSOVÁ, K., CIRÁK, J. Zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2012). V diskurze sa pracuje aj

s názorom, že pasívna legitímácia je daná výškou poplatkov odvedených správcovi vlastníkmi.

12. Ústavný súd zvažoval, či nevstúpiť do priestoru tejto právnej témy, ak by bol prípadne výklad krajského súdu vypäto ústavne neudržateľný s tým, že k dispozícii by bol rozumný a jasný opačný výklad. Vtedy by aj petitórny právny základ základného práva na súdnu ochranu umožňoval vysloviť autoritatívny ústavnoprávny názor kultivujúci civilné právo. V okolnostiach predmetnej veci (bod 11) však nie je medzi hmotnoprávnou otázkou procesného postavenia sťažovateľa a právom na súdnu ochranu priamočiara relevantná súvislosť. Angažovanosti ústavného súdu v tejto veci však okrem už uvedeného bránia aj ďalšie nemenej významné skutočnosti:

13. Sťažovateľ sa počas celých piatich rokov sporu na okresnom súde a krajskom súde nebránil svojmu procesnému postaveniu žalovaného. Aj keď konanie o dovolaní podľa Občianskeho súdneho poriadku pri potvrdzujúcom rozsudku v podstate neposkytuje priestor na otvorenie tejto v zásade hmotnoprávnej otázky, sťažovateľ v dovolacom konaní problém pasívnej legitímácie ani nezmienil. V predmetnej veci tak z hľadiska faktickej subsidiarity neboli vyčerpané opravné prostriedky.

14. Predmetný spor je sporom dvoch profesionálnych korporácií, ktoré sú dobre oboznámené s právnym prostredím. Z tohto pohľadu, z pohľadu horizontality ich súkromnoprávneho vzťahu, treba dbať aj na ochranu pozície protistrany, ktorá je v čase podania ústavnej sťažnosti fixovaná už tri roky právoplatným rozhodnutím. Pasívna legitímácia nie je otázkou, o ktorej by sťažovateľ nemohol skôr, priam od začiatku sporu vedieť.

15. Podporne možno tiež uviesť, že sťažovateľ neuviedol, že by v dôsledku napadnutých rozhodnutí utrpel ekonomickú stratu, pretože na základe praktických skúseností možno predpokladať, že sťažovateľ povinnosť uhradiť náklady odpojenia rozdelil medzi vlastníkov bytov. Z tohto pohľadu by bol právne smerodajnejší spor medzi správcom a vlastníkmi bytov. Prostredníctvom ústavnej sťažnosti sa zaiste chráni aj objektívne právo, ale v prvom rade sa chráni ústavnoprávna pozícia, ujma sťažovateľa.

V predmetnej veci nie je dôvod sa domnievať, že by sťažovateľ utrpel previazanú právne-ekonomickú ujmu.

16. Napokon, sťažovateľ sa pokúša prostredníctvom konštrukcie sťažovateľov v druhom rade cez procedúru ústavnej sťažnosti dosiahnuť spochybnenie svojej pasívnej legitímácie v napadnutom konaní. Ak by sťažnosť nebola odmietnutá z už uvedených dôvodov, bolo by potrebné uvažovať o aplikácii kolízneho opatrovníka. V každom prípade, z hľadiska úlohy správcu vzbudzuje rozpaky, že sťažovateľ ako správca v mene svojich spravovaných brojí proti nim samým.

17. Ústavný súd uzatvára, že vzhľadom na charakter právnej otázky, ktorá je podstatou veci, ďalej na skutočnosť, že ju sťažovateľ otvoril až pred ústavným súdom s tým, že nie je obeťou napadnutých rozhodnutí, nie je medzi napadnutými rozhodnutiami a referenčným základným právom taká relevantná súvislosť, ktorá by odôvodňovala prijatie veci, a preto možno sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2018